

OP NAAR DE TIEN PROCENT!

Commissarissen steeds minder tevreden met eigen beloning

Er is maar één onderwerp meer gevoelig onder commissarissen dan bestuurdersbeloningen en dat is de eigen beloning. Bovendien zijn haast alle denkbare meningen – genoeg, te veel, te weinig – te lezen in het Nationale Commissarissen Onderzoek 2015-16 en te horen in het debat bij de publieke presentatie. Eén conclusie: het loon wordt wel mager, gezien de eisen. Tien procent van het bestuurdersloon is redelijk.

Jan Schoenmakers

Topbeloningen zorgen voor publiciteit, zo bleek maar weer eens uit de krantenberichten over het Nationale Commissarissen Onderzoek. En iedere krant had weer een ander saillant nieuwtje gepeurd uit het onderzoek door de hoogleraren Mijntje Lückerrath (Tias) en Auke de Bos (Erasmus), dat toch heel genuanceerd was – waarschijnlijk juist daarom, want alle opinies waren erin te vinden. Het ene dagblad meldde: “bonussen zorgen voor perverse prikkels”, terwijl het andere periodiek kopte: “commissarissen ontevreden over eigen beloning”. En ja, het stond er allemaal in. Probleem is wel dat de 387 ondervraagde leden van raden van commissarissen en raden van toezicht, die samen 1.114 toezichtfuncties hebben, zulke uiteenlopende opinies hebben over het onderwerp dat menige vraag scores had als 33% eens, 33% oneens en 33% neutraal. De reden daarvoor is in belangrijke mate terug te voeren op de grote heterogeniteit van de populatie. In het commissarissenonderzoek figureren commissarissen bij internationale beursgenoteerde ondernemingen broederlijk naast toezichthouders bij een woningstichting met 300 stulpjes. Niet alleen de omvang van de organisatie

maakt veel uit, ook de sterk verschillende omstandigheden in de private en de semipublieke sector zorgen voor volstrekt uiteenlopende wereldbeelden van hun interne toezichthouders.

Van 5K tot 56K

De diversiteit van meningen wordt des te begrijpelijker als we zien hoe sterk de beloningen van interne toezichthouders uiteenlopen. Dat gaat van gemiddeld 56.000 euro in het beursgenoteerde bedrijfsleven naar 5000 euro bij onderwijsinstellingen. Volgens het onderzoek althans. Want tijdens de presentatie, waar vele praktijkmensen uit de sectoren aanwezig waren, waren diverse correcties te horen op de gepresenteerde cijfers. Een geschrokken vertegenwoordiger van de woningcorporaties haastte zich te zeggen dat het gemiddelde commissarissenloon in zijn sector niet 12.000 euro is, maar 6950 euro. Ook het uurloon is niet 63 maar 30 euro. “Ik hoor de huurders al het woord ‘graaiers’ in de mond nemen”. Bij de familiebedrijven is iets vreemds aan de hand; terwijl het jaarloon met 24.000 euro nog niet de helft is van dat in een gemiddeld beursfonds, komen de commissarissen per uur op

ongeveer dezelfde verdienste uit: zo'n 217 euro. Kennelijk doen ze het in die gemoedelijke familiebedrijven wat rustiger aan.

Splijtzwam WNT

De grote splijtzwam in de commissarissenbeloning is natuurlijk de Wet Normering Topinkomens, inmiddels aan z'n 3e editie toe (steeds soberder). Via de Balkenenorm die voor bestuurders in de (semi)publieke sector geldt, is ook de commissarissenbeloning strak genormeerd. Het maximum staat nu op tien procent van het bestuurderssalaris. De voorzitter van de raad mag vijftien procent opstrijken, wat een beetje vreemd is want volgens de onderliggende tijdsbesteding die het kabinet daarbij heeft aangenomen telt een voorzitterspositie dubbel in het toegestane aantal toezichtfuncties. Dan zou de bezoldiging ook twee keer zo hoog moeten zijn, zou je zeggen. Maar de logica is wellicht dat die missende vijf procent loon moet komen uit de eer die voorzitters te beurt valt om de voorzitterskamer te mogen zwaaien. Net zoals er nog heel veel politici zijn die vinden dat toezicht in de (semi)publieke sector (en wie weet ook bestuur) een burgerschapsplicht is voor degenen die daar de capaciteiten voor hebben, en dus onbezoldigd zou moeten zijn.

Steeds minder tevreden

Maar omdat in de praktijk interne toezichthouders ook maar mensen zijn – die trouwens merken dat ze op eventuele fouten steeds harder en genadelozer afgerekend worden door dezelfde bovengenoemde politici – willen ze ook wel wat financiële waardering zien voor hun werk.

Uit het Commissarissenonderzoek blijkt dat gemiddeld 51 procent van de commissarissen (nog) tevreden is over de vergoeding in relatie tot de toezichtfunctie. Dat is echter een voorzetting van een dalende trend: in 2014 was nog 57 procent tevreden. Het meest tevreden met de vergoeding zijn de commissarissen bij familiebedrijven (76%) en bij beursondernemingen (61%). In de publieke sector geven de commissarissen het vaakst aan dat de vergoeding te laag of veel te laag is, meer dan de helft van de commissarissen bij onderwijsinstellingen (57%) en zorginstel-

lingen (53%) vindt dit.

Dit is niet verwonderlijk, want een redelijke bezoldiging is een inherent onderdeel van de professionalisering die zo van deze beroepsgroep wordt geëist (ook weer door diezelfde mensen die vinden dat toezichthouders het eigenlijk voor niks zouden moeten doen).

Nog wat ruimte

Gelukkig zit er nog een beetje ruimte in de wet, want volgens de WNT mag de commissaris in de (semi)publieke sector tien procent verdienen van wat de bestuurder verdient. Ervan uitgaand dat die laatste binnenkort wel allemaal aan de ministersalarisnorm van 178.000 euro zullen zitten (zowel door groei van nieuwe als door daling van nog bestaande ruimere beloningen), is er nog heel wat groei mogelijk aan de onderkant. Die vinden we vooral in het onderwijs, de zorg en de culturele sector, maar ook bij diverse woningcorporaties. Op naar de tien procent!